

Fødevarestyrelsen

24.10.2006
J.nr.: 2006-20-261-00977/ BB

Det talte ord gælder

Tale til samråd den 26. oktober 2006 om skuldørsår

Samrådsspørgsmål O: ”Vil ministeren redegøre for, hvorfor antallet af svineproducenter, som er blevet politianmeldt, fordi de indleverer slagtesøer med skuldørsår er steget fra 19 i 2005 til over 200 i 2006, jf. artiklen i Landbrugsavisen den 6. oktober 2006 ”Politianmeldelser for skuldørsår eksploderer”, og hvilke initiativer vil ministeren tage for at stoppe denne udvikling?”

Indledning

Indledningsvis vil jeg erindre om, at det var en rapport fra Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, der i sommeren 2003 satte fokus på skuldørsår hos søer. Fødevarestyrelsen fandt, at rapporten belyste et alvorligt

problemområde og anmodede derfor Det Veterinære Sundhedsråd om en udtalelse.

Udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd

Sundhedsrådet udtalte, at udviklingen af alvorlige grader af skuldarsår (grad 3 og 4) påfører søerne en ikke ubetydelig smerte, lidelse, varigt mén og væsentlig ulempe og er tegn på manglende omsorg for deres situation. Sundhedsrådet fandt, at skuldarsår af alvorlige grader må karakteriseres som værende dyreværnsmæssigt stærkt kritisable.

Fokus på skuldarsår ved kontrol

Fødevarestyrelsen instruerede herefter i slutningen af november 2003 de tilsynsførende dyrlæger i fødevareregionerne om, at der ved fund af skuldarsår af alvorlige grader efter styrelsens opfattelse skal indgives en anmeldelse til politiet. Dette gælder både ved velfærdskontrol i besætningerne og ved kontrol på slagterier og samlesteder.

Politianmeldelser fra slagterier 2003 – 2005

Fra november 2003, hvor Fødevarestyrelsen satte fokus på skuldarsår, og til udgangen af

2005 sås måned for måned et fald i antal politianmeldelser for søer, der var leveret til slagteri med skulderrør. I de sidste måneder af 2005 kun indgivet to anmeldelser om måneden, og for hele 2005 er antallet 25 og ikke 19, som angivet i artiklen i Landbrugsavisen.

Mulig årsag til faldet i antal anmeldelser fra 2003 – 2005

En mulig årsag til dette fald kan være, at færre skulderrør udviklede sig til alvorlige grader, fordi besætningsejerne var blevet mere opmærksomme på problemet og derfor tog skridt til at afhjælpe situationen på et tidligt tidspunkt eller til at forebygge, at problemet opstod. Det kan dog ikke udelukkes, at noget af forklaringen skal findes i, at søer med alvorlige grader af skulderrør blev aflivet i besætningen og sendt til destruktion på en forarbejdningsvirksomhed (tidl. destruktionsanstalt), hvor det ikke er muligt at registrere skader på de dyr, der indleveres.

Politianmeldelser fra slagterier 2006

Fra januar i år er der konstateret en kraftig stigning i antallet af anmeldelser. Indtil udgangen af september registreret 204 anmeldelser for, at søer med skuldersår, er leveret til slagteri.

Mulige årsager til stigningen i antallet af anmeldelser i 2006

Der kan være flere og muligvis samtidige årsager til, at antallet af søer, der blev leveret til slagting med alvorlige grader af skuldersår, er steget i 2006. Men jeg må slå fast, at jeg ikke har grundlag for at forklare, hvad der præcist er årsag til stigningen.

Afheling som alternativ til destruktion

En mulig årsag kan være, at de søer, der tidligere nok ville være blevet sendt til destruktion, nu forbliver i besætningen indtil de, efter at skuldersåret er helet udvendigt, sendes til slagting.

Skuldersår – også de alvorlige grader – kan afhele forholdsvis hurtigt med dannelse af ar, når søerne tilbydes en anden opstaldningsform med blødere underlag. Det er tænkeligt,

at en række besætningsejere har valgt denne løsning især for de søer, der var i god produktionsmæssig stand. Med passende opstaldningsform kan disse søer fortsat producere pattegrise, uden at skuldere bryder op igen.

Når det afhelede skuldere alene fremstår som et ar, kan besætningsejeren måske forledes til at tro, at der ikke længere er et problem, og at soen uden risiko kan sendes til slagting, men som jeg senere skal komme ind på, kan et skuldere afsløres efter slagting.

Skærpet kontrol som mulig årsag

En anden mulighed kan være, at kontrollen på slagterierne er blevet skærpet. Fødevarestyrelsen har imidlertid oplyst til mig, at de tilsynsførende dyrlæger i fødevareregionerne ikke er instrueret om at skærpe kontrollen. Grundlaget er fortsat den meddelelse, der blev sendt ud i november 2003, da det blev besluttet at sætte fokus på skulder-

sårsproblematikken.

Jeg kan imidlertid ikke udelukke, at den stigning i antallet af skuldereår, der i begyndelsen af i år blev konstateret på slagterierne, kan have medført en skærpet opmærksomhed fra de tilsynsførende dyrlægers side. Det er imidlertid Fødevarestyrelsens vurdering, at selv om dette skulle være tilfældet, kan det langt fra forklare den stigning i antallet af politianmeldelser for skuldereår, der er set i år.

Slagtning af søer med afhelede skuldereår

En del af de politianmeldelser, der er indgivet i år, dækker over søer med afhelede skuldereår, hvor det efter slagtning er blevet vurderet, at soen har haft et skuldereår af alvorlig grad.

Når en so med et afhelet skuldereår kommer til slagteriet og gennemgår den slagtemæssige behandling, herunder skoldning og skrabning, der fjerner de yderste hudlag, bliver

skuldarsåret igen synligt, og der kan foretages en vurdering af hvilken grad, det har været af.

Politianmeldelse af afhelede skuldarsår

Der har været stillet spørgsmål ved, om det er rimeligt at indgive politianmeldelse, når der konstateres afhelede skuldarsår af alvorlige grader.

Jeg kan oplyse, at det er Fødevarerstyrelsens opfattelse, at det er fagligt korrekt at anmelde disse former for skuldarsår. Denne opfattelse bygger på Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse om, at det er udviklingen af de alvorlige grader af skuldarsår, der påfører søerne en ikke ubetydelig smerte og lidelse, og at skuldarsår kan forebygges eller afhjælpes tidligt i forløbet ved tilstrækkelig opmærksomhed fra staldpersonalets side.

Sundhedsrådet finder derfor, at optræden af skuldarsår af alvorlige grader er dyreværnemæssigt stærkt kritisabelt.

Det er således udviklingen af disse skuldersår, der er stærkt kritisabelt, og det forhold, at skuldarsåret senere er helet udvendigt, ændrer ikke ved, at soen under udviklingen af skuldarsåret har været påført en ikke ubetydelig smerte og lidelse, hvilket er tegn på manglende omsorg.

I den sammenhæng skal jeg for god ordens skyld gøre opmærksom på, at politianmeldelse, når der på slagteriet konstateres et afhelet skuldarsår af alvorlig grad, ikke er et nyt fænomen. Det er noget, der har fundet sted i hele forløbet siden slutningen af 2003, blot på et meget lavere niveau end i år.

Jeg kan også tilføje at hvis der fremkommer nye oplysninger, vil Fødevarestyrelsen gerne forelægge disse for Det Veterinære Sundhedsråd.

Initiativer til at stoppe ud- Jeg var på besøg hos svineproducenterne i går, og jeg gjorde det klart for branchen, at

viklingen

det forhold, at der i år er indgivet så stort en antal politianmeldelser for skuldorsår hos søer, der er leveret til slagting, ikke er acceptabelt.

Jeg sagde også til dem, at det vil blive taget op til overvejelse, om dyrevelfærdsrejsehødet, i samarbejde med branchen, kan lave en kampagne om skuldorsår med det formål at få nedbragt forekomsten.

Der er tale om et problem, der skal løses ude i besætningerne ved større opmærksomhed fra besætningsejernes side. Det er afgørende for problemets løsning, at besætningsejerne tager skridt til at forebygge, at skuldorsår opstår eller ved, at tilstanden afhjælpes allerede i de tidlige stadier uden at den udvikler sig til de alvorlige grader.

Initiativ fra branchen

Jeg har noteret mig, at branchen har iværksat en kampagne ”Dyreværn og dyrevelfærd”, der bl.a. har sat fokus på skuldorsår. Kam-

pagnen indebærer bl.a. udarbejdelse af informationsmateriale, og i 2005 er der udarbejdet en skuldårsmanual.

Egenkontrol for dyrevelfærd i besætninger

Et af de initiativer, der følger af finansloven, er etablering af et system for egenkontrol med dyrevelfærd i besætninger. Det skal ses i sammenhæng med målsætningen i regeringens handlingsplan om, at dyrevelfærd skal indgå i de offentligt godkendte sundhedsrådgivningsaftaler mellem besætningsejere og praktiserende dyrlæger. I den sammenhæng er det vigtigt at notere sig, at langt største parten af svinebesætningerne har indgået en sådan sundhedsrådgivningsaftale.

Egenkontrol med dyrevelfærd indebærer, at den enkelte besætningsejer indfører procedurer i den daglige pasning af dyrene, som sikrer, at kravene til dyrenes velfærd respekteres. Det er tanken, at rådgivning og overvågning i forbindelse med egenkontrollen skal indarbejdes i sundhedsrådgivningen. Det be-

tyder, at dyrlægen skal vejlede om de procedurer, herunder forebyggelse af skuldarsår, der er nødvendige for at sikre tilfredsstillende dyrevelfærdsmæssige forhold i den enkelte besætning.

Gennemførelsen af vilkårene for egenkontrollen sker i samarbejde med branchen, og arbejdet skal munde ud i en fastlæggelse af indhold og udformning af egenkontrolprogrammerne. Egenkontrol med dyrevelfærd forventes at blive en realitet ude i besætningerne i løbet af 2007.

Det faktum, at vurdering af velfærd systematisk kommer til at indgå i producentens regelmæssige procedurer, vil efter min vurdering kunne medvirke til at undgå situationer med manglende opmærksomhed eller manglende reaktion på forhold, der skal forebygges eller rettes, f. eks skuldarsår.

Det er min opfattelse, at egenkontrollen med

dyrevelfærd kan blive et værdifuldt redskab til at forbedre velfærdsforholdene i besætningerne, herunder medvirke til, at forekomsten af alvorlige grader af skuldarsår reduceres til et absolut minimum.